

Pedagogisk översättning av WISC-III-resultat

Eleven har testats med WISC av skolpsykologen.

Elevens lärare tillgodogör sig redovisningen av testresultatet och kan använda det pedagogiskt så att eleven gynnas.

Så trodde jag länge.

I början av 1970-talet föreställde jag mig att vissa psykologiska uttryck, stanineskalan och stapeldiagram var allmängods i lärarnas utbildning. Kanske innehöll även lärarutbildningen någon kurs i ”testförståelse” eller ”testinsikt”.

Tveksamma erfarenheter

De första åren tycktes mina föreställningar bekräftade. Det nickades, hummades och var generellt ett förstående stämmingsläge. Lärarna gav även egna exempel på elevens tillkortakommanden eller styrkor som jag tyckte stämde väl överens med testresultatet.

Stundtals kunde läraren uttrycka att testningens resultat medfört förbättringar för eleven i skolan.

Jag stärktes i min föreställning om att ”mina” resultat var till nytta för eleven.

Längs åren blev jag dock alltmer tveksam om ”översättningen” av testningens siffror till praktisk pedagogik verkligen kunde gå så lätt.

Kunde en yrkesgrupps – psykologens - erfarenheter av en elev, gjorda under huvudsakligen konstgjorda förhållanden, så enkelt sammanföras till en annan yrkesgrupps – lärarens - erfarenheter av samme elev i skolarbetet? För att inte tala om att sammanföringen förväntades resultera i ett arbetssätt som tog hänsyn till och använde sig av elevens starka sidor.

Istället för att fortsätta att ge ”mer av samma” till elevens svaga sidor eller uttryckt på en annat sätt: ”Eleven har abc-svårigheter. Ge då eleven mer tid för att stärka sina abc-svårigheter.”

Sökande efter ett annat presentationssätt

Jag försökte finna en ”mötesplats” för lärarens oftast fleråriga erfarenhet av eleven och skolpsykologens redovisning av elevens WISC-resultat. Bådas erfarenheter och dialog om dessa borde kunna resultera i ett arbetssätt i skolan som gynnar elevens starka sidor.

Denna dialog borde helst vara så generell att den kunde föras i vardagstermer. Syftet var att undvika kunskapskontrollsituationer, som de flesta människor förmodligen upplever som en mindre god ingångsväg till ett givande samtal.

Vägen till vår nuvarande ”pedagogiska översättning” av WISC-III-resultat var både ojämn, pågick under flera år och var kantad av vassa stenar. Men låt oss gå direkt till den punkt där vi nu befinner oss!

1/ Rör

Vardagstermer, som nämnts ovan, kan vara en god samtalsgrund.

Rör är ett begrepp som alla förutsätts komma i kontakt med och har egen erfarenhet av.

Genom rör kan t.ex. någon form av vätska flöda. Rörets diameter avgör hur ”mycket flöde” eller hur ”litet flöde” som är möjligt. I ett stort, bredare rör flödar det mer vätska än i ett mindre, smalare rör. Rör kan även sättas samman i rörsystem, ungefär som i ett kommunalt sådant. Allt vardagliga erfarenheter.

Likheten med exempelvis ”stort/litet ordflöde” borde vara näraliggande.

WISC-redovisningens vanligtvis använda lodräta ”stolp”-diagram lades ner, så att de istället bildade vågräta rördiagram.

Stolp- eller stapeldiagrammens ”högre” och ”lägre” ersattes av rördiagrammens ”bredare” och ”smalare”. Ett ”rörsystem” uppstod. Se nedanstående figur!

Figur 1. Rörmodell för WISC-III-resultat

2/ Samtal

TVå personer samtalar. Låt oss kalla dem Lars och Anna:

1. Lars lyssnar när Anna talar. (Lars "tar in" det som Anna säger.)
2. Lars tänker på det Anna talat om. (Lars bearbetar det som Anna säger.)
3. Lars kommer ihåg vad han ska säga, när Anna slutar tala. (Lars minns.)
4. Lars talar med Anna. (Lars uttrycker sig.)

"Samtalet" känns igen i Osgoods och Silvers kommunikationsmodell, som bl.a. återfinns i boken "Intelligent Testing with the WISC-III" (s. 156) av Alan S. Kaufman, Wiley & Sons 1994.

Osgood och Silver benämner kanalerna ("rören" i vår modell) Input/Reception ("Intagsrör"), Integration/Processing ("Bearbetningsrör"), Storage/Memory ("Korttidsminnesrör") samt Output/Expression ("Uttrycksrör").

För den verbala kanalen i Osgood och Silvers modell återges resultatet från deltesten: Input – Information, Integration – Likheter, Storage – Sifferrepetition samt Output – Ordförråd.

För performance-kanalen i Osgood och Silvers modell återges resultatet från deltesten: Input – Bildkomplettering, Integration – Bildarrangemang, Storage – Symbolletning samt Output – Kodning.

Ovanstående återges i figur 1. Någon sammanställning liknande vår "pedagogiska översättning" har jag dock inte lyckats finna någon annanstans.

Här gav vi oss in på oröjd mark

Vår hypotetiska ansats var att denna inledande bild skulle kunna underlätta för läraren att skapa en egen sammanfogad bild av sina erfarenheter av eleven och elevens testresultat. Resultatet "tillhör" ju psykologen och skulle kunna utgöra ett hinder eller potentiellt hot mot den egna bilden av eleven.

Psykologens, en "främmande" yrkesgrupps, beskrivning av lärarens egen elev, kanske ackompanjerad av främmande termer som t.ex. "exekutiva funktioner", skulle kunna utgöra ett allvarligt hinder för integreringen av lärarens egna erfarenheter av eleven med psykologens information om samme elev. Kanske läraren nöjde sig med att konstatera att eleven blivit testad och att undervisningen av eleven fortsatte som förut.

Vår motbild var att den pedagogiska översättningens "ofarliga" eller "vardagliga" bild (rörssystemet) lättare skulle kunna integreras med lärarens egen erfarenhet av eleven, för att förhoppningsvis kunna återuppstå såsom en Fågel Fenix i lärarens pedagogiska landskap.

Rörmodellen presenteras

Elevens samtliga lärare, specialpedagog samt skolpsykolog möts för en inledande redovisning av testresultatet. De båda sistnämnda tillhör skolans centrala resursgrupp.

1. Rörmodellen ritas upp för hand av psykologen. Grundlinjerna skissas för de verbala och icke-verbala ”rören” samt de fyra olika ”rördelarna”. En diskussion inleds om Input/intagsrör, Integration/bearbetningsrör, Storage/korttidsminnesrör samt Output/uttrycksrör om deras likhet med ett vardagssamtals gång eller flöde.

Syftet är att elevens lärare uppfattar beskrivningen såsom begriplig, rimlig eller rentav acceptabel.

2. Därefter, men först efter det att lärarna lämnat tecken till att vilja gå vidare, ritas elevens ”rör” under tystnad in i modellen.

Syftet är här att ge en generöst tilltagen och verbalt ostörd tid för lärarna att ta emot och skapa sin egen bild av resultatet för jämförelse med den egna erfarenheten av eleven.

3. När både det verbala och det icke-verbala rörsystemen är uppritade, så efterfrågas om lärarens egen bild av eleven och den abstrakta ”rörbilden” av densamme överensstämmer eller verkar rimligt lika.

Syftet är att inleda integreringen av de båda bilderna, lärarens egen och psykologens testresultat.

Denna fråga tycks påbörja en diskussion som analyserar och – verkar det som – bekräftar likheter som läraren hämtar ur sin egen erfarenhetsbank om eleven.

4. Före mötet med elevens lärare har den centrala resursgruppens specialpedagog och skolpsykolog träffats, diskuterat, jämfört samt analyserat tänkbara pedagogiska konsekvenser av elevens testresultat.

Specialpedagogen har en central roll under den pedagogiska översättningen, både som den som har pedagogiska specialkunskaper, den som är tolk från psykologiskt språk till pedagogisk praktik och som är en brygga mellan lärare och psykolog.

5. Nästan omärkligt kan punkt 3:s påbörjade diskussion övergå till en diskussion om hur eleven fungerat och fungerar i klassen genom den uppritade ”bilden”. Denna utgör ett ”neutralt område” där samtalet kan utgå ifrån och återvända till.

Syftet med uppritningen av rörsystemet är att få så god sammanflätning som möjligt mellan lärarnas egna erfarenheter och testets resultat, samt ett avstamp mot en bredare pedagogisk diskussion kring eleven.

Om elevens ”rörsystem” kan igenkännas av lärarna, så bygger den fortsatta diskussionen på antagandet att eleven presterat så optimalt som möjligt på testet.

Pedagogisk diskussion

6. Den pedagogiska diskussionen växlar då upp till nästa steg: Diskussion om elevens interna styrkor och svagheter samt pedagogiska möjligheter. Till stöd för detta används Dumont/Faros WISC-III Excelmall som modifierats till svenska förhållanden.

Här används bl.a. faktoranalys, Bannatynes kategorier, Horns grupper, verbala gestaltningar, performance-gestaltningar och gestaltningar från båda skalorna.

Lärarens egna erfarenheter och pedagogiska bild av eleven, samt genom WISC-resultatet nytillkomna ”bilder” av denne, förefaller gynna skapandet och integreringen av en nyare eller kompletterad pedagogisk bild av eleven i skolsvårigheter.

Diskussionen kring ”elevens rörsystem” tycks utgöra en mindre prestige bunden diskussionsplats som kan öppna för tidigare oprövade tankar eller pedagogiska lösningar.

Den första pedagogiska översättningen tar några timmar och avslutas när ”diskussionsflödet” avtar. Minst ett uppföljningsmöte hålls efter någon tid så att de eventuellt nya tankarna och praktiska pedagogiken kring eleven kan prövas och åter diskuteras.

Slutkommentar

Vi har under 8 år prövat runt 160 elever med denna metod, som vi benämner Pedagogisk översättning (av WISC-III-resultat).

Samtliga årskurser är representerade bland de ca 160 eleverna. Genom Specialpedagogiska institutet gavs möjlighet att utvärdera metoden under 2005.

Efter en föreläsning om metoden på Lärarhögskolan i Stockholm efterfrågades en bok om metoden. Denna bok kommer att utges på Fundo Förlag under 2007.

Referenser:

Kaufman, Alan S. (1994) : *Intelligent Testing with the WISC-III*. New York: John Wiley & Sons, Inc.

Kaufman, Alan S. (2000) : *Essentials of WISC-III and WPPSI-R Assessment*. New York: John Wiley & Sons, Inc.

Deutsch Lezak, Muriel (1995) : *Neuropsychological Assessment*. New York: Oxford University Press, Inc.

Skolverket (2006) : Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet – Lpo 94.

Persson, Bengt. (1998). *Den motsägelsefulla specialpedagogiken*. Göteborg universitet, institutionen för specialpedagogik. Specialpedagogiska rapporter nr 11.

Atterström, Hans och Persson, Roland S. (2000). *Brister eller olikheter? Specialpedagogik på alternativa grundvalar*. Lund: Studentlitteratur.

<http://www.emmaboda.se/BN/adm/belevstod/peovwisc.htm>